

2012-12-12

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

§ 362

Dnr M 2012-1353

Igelboda 24:3, Skogsövägen

Föreläggande – utsläpp av orenat avloppsvatten

Beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden (MSN) beslutar att förelägga Tekniska nämnden i Nacka kommun med org.nr. 212000-0167, att presentera en riskanalys¹ i vilken det utreds hur Moranvikens pumpstation behöver utformas för att klara händelser som till exempel reparationer av och stopp i berörda pumpar/station/ledningar och stora regn.

Allt med syftet att inget utsläpp av orenat avloppsvatten - inte heller vid till exempel nämnda typhändelser – får ske från Moranvikens pumpstation.

Riskanalysen ska förutom nödvändiga åtgärder för att eliminera utsläpp av orenat avloppsvatten och minimera risken för detsamma även innehålla en tidsplan för deras genomförande och en kostnads- och finansieringsanalys.

I den mån Tekniska nämnden inte avser genomföra vissa tekniskt möjliga åtgärder, som ändå behövs för att nå ett nollutsläpp, ska detta motiveras i riskanalysen med utgångspunkt i miljöbalkens tillåtlighetsregler.

Föreläggandet innebär att nämnda riskanalys ska vara inlämnad till tillsynsmyndigheten senast den 1 april 2013.

Med utsläpp av orenat avloppsvatten avses utsläpp till omgivningen från ledningsnätet och pumpstationer med mera (både WC- och BDT-vatten) och detta oavsett om utsläppet är att betrakta som en bräddning eller ett nödutsläpp.

Lagstöd

Beslutet är taget med stöd av 26 kap. 9 §, 9 kap. 7 §, 1 kap. 1 §, 2 kap. 1, 2, 3, och 7 §§ samtliga miljöbalken (1998:808) samt 12 § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Sammanfattning

Ett mycket kraftigt regn drabbade Nacka med början fredagen den 31 augusti 2012. Under ett dygn regnade det 50 mm. På grund av diverse tekniska omständigheter i Moranvikens pumpstation tidigare i år och vid det aktuella utsläppsstillfället släpptes orenat

¹ Med riskanalys avses ett underlag ur vilken det framgår vilka åtgärder som behöver vidas för att eliminera att utsläpp av orenat avloppsvatten sker och minimera riskerna för detta.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

avloppsvatten ut i Moranviken. Viken utgör en del av Baggensfjärden.

Enheten VA & Avfall uppger att utsläppet upphörde på måndagsmorgonen den 3 september. Hur mycket som släpptes ut är osäkert men de uppger att avloppsflödet genom pumpstationen normalt varierar mellan 5 000-6 000 kbm per dygn. Vidare anser de att utsläppet under helgen endast ägde rum under totalt 30 timmar – fredagen oräknad.

Det är oavsett skäl eller orsak inte tillåtet och förenligt med miljöbalken att släppa ut orenat avloppsvatten. Därav detta föreläggande.

Ärendet

Utsläpp av orenat avloppsvatten inträffade i motsvarande omfattning som nu även i Moranvikens pumpstation i maj 2011. Dessförinnan, men även under det senaste året, har där fler utsläpp av orenat avloppsvatten ägt rum enligt Brf Moranviken². Som jämförelse till utsläppet i Moranvikens pumpstation nu senast kan nämnas utsläppen av bräddat avloppsvatten totalt sett utmed hela ledningsnätet i Nacka kommun var på drygt 22 600 kbm under 2011³.

I det nu aktuella ärendet konstaterar miljöenheten att det finns en pump (den största) som tidigare i somras gått sönder men som vid incidenten fortfarande inte var åtgärdad och i bruk. Någon faktisk mätning av avloppsvatten som släpps ut från pumpstationen sker inte⁴.

Miljöenheten fick efter begäran en skriftlig rapport om det inträffade daterad den 10 september 2012. Rapporten bifogas, se bilaga 1 till tjänsteskrivelsen.

Skäl till beslut

Det är oavsett skäl eller orsak inte tillåtet och förenligt med miljöbalken att få släppa ut orenat avloppsvatten från ledningsnätet och pumpstationer med flera andra tekniska installationer.

Miljödomstolen skriver i mål M 2876-08 att bräddning av orenat avloppsvatten strider mot förbudet i 12 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Detta innebär enligt domstolen att bräddning av orenat avloppsvatten inte är acceptabelt såvida detta inte återförs till avloppsreningsverket och där genomgår rening.

Tekniska nämnden behöver därför för sin verksamhet i aktuell pumpstation ta fram och tillämpa en plan som möjliggör att det framöver inte alls behöver ske något utsläpp av

² Se bilaga 2 till tjänsteskrivelsen.

³ I hållbarhetsboksutslutet för 2012 anges att totalt drygt 22 600 kbm avloppsvatten bräddades från kommunens hela ledningsnät under 2011. Motsvarande siffra 2010 är 5 500 kbm och för 2009 673 kbm.

⁴ Bestämning av bräddat avloppsvatten från avloppsledningsnät som hör till ett avloppsreningsverk med fler än 500 pe anslutna får bestämmas med hjälp av antingen mätning eller beräkning (4 §, 5 p. Naturvårdsverkets föreskrift SNFS 1990:14, MS:32).

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

orenat avloppsvatten från pumpstationen. Ja, egentligen inte från ledningsnätet överhuvudtaget. Och detta oavsett om utsläppet är att betrakta som bräddning eller nödutsläpp.

Inom EU gäller sedan år 2000 vattendirektivet. Det ska möjliggöra en god vattenkvalitet i Europas yt- och grundvatten genom att minska föroreningarna, främja en hållbar vattenanvändning och förbättra tillståndet för vattenberoende ekosystem. År 2004 infördes vattendirektivet i svensk lag.

Vattendirektivet omfattar alla sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten. Av praktiska skäl har en nedre storleksgräns satts för vilka vatten som fått fastställda miljökvalitetsnormer. Aktuella vatten kallas för vattenförekomster. Nacka har elva vattenförekomster varav nio utgörs av kustvattnet runt Nacka däribland Baggensfjärden.

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har beslutat att miljökvalitetsnormerna för Nackas kustvatten ska vara uppfyllda senast år 2021. Nackas kustvatten uppnår för närvarande på grund av övergödning inte god ekologisk status. För att klara det målet krävs att utsläppen av fosfor minskar med 20-35 procent och utsläppet av kväve minskar med 40-60 procent.

Avloppsledningsnätet (spillvattennätet som detta ärende gäller) i Nacka kommun är enligt miljöbalken varken vara en tillstånds- eller anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet. Likväl är miljöbalken ändå tillämplig på denna verksamhet.

Alla som bedriver eller avser att vidta en åtgärd som kan medföra miljöpåverkan ska utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (2 kap. 3 § miljöbalken).

Avloppsvatten ska avledas och renas eller tas omhand på ett sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras (9 kap. 7 § miljöbalken).

Det är förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från vattentoaletter eller tätbebyggelse om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning. Vad som sägs i första stycket gäller dock inte om det är uppenbart att sådant utsläpp kan göras utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. (12 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd).

Det ankommer på verksamhetsutövaren att visa huruvida det är uppenbart att den här typen av utsläpp kan göras utan risk för olägenhet (benämns omvända bevisbördan enligt 2 kap. 1 § miljöbalken).

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Detta innebär att tekniska nämnden måste kunna redovisa skriftligt hållbara skäl enligt miljöbalken för att eventuellt kunna få släppa ut orenat avloppsvatten.

Nämndas bör att för att något ska vara uppenbart krävs att det står klart att åtgärden/händelsen inte medför någon som helst inverkan på omgivningen eller skapar olägenheter. Utgångspunkt för denna inverkan är inte bara med avseende på näringsämnen, syreförbrukande ämnen och tungmetaller utan även lukter och smittrisen m.m.

Med uppenbart menas också något som säkert kan förutses utan behov av faktiska undersökningar.

Boende i bostadsrättsföreningen Moranviken och flera andra vittnar om att viken efter utsläppen från pumpstationen blivit "starkt illaluktande med toapapper, dambindor, kondomer och fast avföring som flutit i det starkt grumlade vattnet. Med ett siktdjup på enstaka centimeter och ingen som velat bada flera veckor efter varje utsläpp" (se bilaga 2).

Kommunicering

Miljöenheten har den 26 november 2012 tagit emot synpunkter från tekniska nämnden på översänt förslag till föreläggande. Dessa bifogas (bilaga 3).

Miljöenheten anser att inlämnade synpunkter inte föranleder någon ändring i det aktuella förslaget om behovet av att genomföra en riskanalys. En sådan behöver vara betydligt noggrannare för att ge goda förutsättningar att förhindra utsläpp av orenat avloppsvatten så långt som det bara någonsin går och detta oavsett om den enskilda incidenten benämns som en bräddning eller ett nödutsläpp. Men även för att analysera och vägleda hur tekniska nämnden behöver agera om utsläpp av orenat avloppsvatten trots allt skulle uppkomma. Allt för att i förväg känna till tänkbara scenarier och konsekvenser och därigenom få bättre kontroll på situationen från miljö- och hälsoskyddssynpunkt.

Handlingar i ärendet

Miljöenhetens tjänsteskrivelse

2012-11-26, rev. 2012-12-12

Bilagor:

1. Tekniks PM "ang bräddning vid Moranverkets avloppspumpstation i början av september 2012".
2. "Bräddning Moranviken", skrivelse från Brf Moranviken daterad den 10 september 2012.
3. Tekniska nämndens synpunkter på förslaget till föreläggandet av dem benämnt "Föreläggande – bräddning av avloppsvatten M 2012-1353".

Yrkanden

Leif Holmberg (C) yrkade att nämnden skulle besluta i enlighet med förslag till beslut.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Johan Hiller (M) yrkade, med instämmande av Kaj Nyman (S), att nämnden skulle besluta i enlighet med förslag till beslut, med förändringen att ändra sista dag för inlämning av riskanalysen till den 1 mars 2013.

Beslutsgång

Cathrin Bergenstråhle (M) ställde först proposition på Leif Holmbergs (C) bifallsyrkande och fann att nämnden beslutat i enlighet med det.

Ordföranden ställde därefter proposition på Johan Hillers (M) tilläggsyrkande och fann att nämnden avsåg det.

Protokollsanteckningar

Ronald Eriksson (V) gjorde följande anteckning till protokollet:

”Under det gångna året har det skett gigantiska utsläpp av orenat avloppsvatten i bl.a. Moranviken från det kommunala avloppsnätet. Utsläppen har varit större än vad som släpps ut från Sveriges alla småbåtar under ett år. Hade detta varit en privat miljöbrottsling hade de vid stora viten dömts att omedelbart åtgärda problemen. Nu är det kommunen själv som är ansvarig och då tycks andra bedömningar och åtgärder tillämpas. I ärendet ska en riskanalys tas fram men vad som ska hända därefter är oklart. Det finns heller inga viten fastslagna för att fysiska åtgärder ska ske för att hindra kommande utsläpp.

Det finns stor risk med nuvarande bristfälliga kapacitet i Va-systemet att vi får nya stora utsläpp vid t.ex. en kommande större snösmältning.

Vänsterpartiet vill att tekniska, fysiska åtgärder genomförs snarast för att undvika fler utsläpp av orenat avloppsvatten. Varken Saltsjöbadsbor, andra boende eller miljön ska utsättas för detta fler gånger. Tekniska nämnden bör - kopplat till viten - åläggas att genomföra lämpliga åtgärder.”

Kaj Nyman (S), Ingela Birgersson (S), Mats Marnell (MP), Roger Bydler (MP) och Ronald Eriksson (V) gjorde följande anteckning till protokollet:

”Utsläppet 2011 borde aldrig ha skett. Utsläppet 2012 borde verkligen aldrig ha skett. Läget är fortfarande mycket bekymmersamt och allvarligt. Utsläpp av den här digniteten är ingenting man kallar för bräddning och sedan lämnar utan åtgärd. Detta är så pinsamt att man undrar när Uppdrag Granskning lyfter luren. Ett föreläggande om riskanalys är en start av ett arbete i en bättre riktning. Vi borde också diskutera helhetsansvaret för kommunens expansion och se till att alla delar hänger med.”

Detta beslut kan överklagas av den som berörs av beslutet om beslutet går denne emot.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Överklagandet ska vara ställt till Länsstyrelsen i Stockholms län men skickas till Miljö- och stadsbyggnadsnämnden Nacka kommun 131 81 NACKA. Överklagandet ska ha kommit in inom tre veckor från den dag då den som vill överklaga fick del av beslutet.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
